

รายงานผลการวิเคราะห์การดำเนินงานรอบ 5 เดือนแรก
รายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัดและความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์
ตัวชี้วัด 3.38 ร้อยละของสิ่งแวดล้อมที่สะอาด เพียงพอ และปลอดภัย (HAS)

ระดับ 1 Assessment มีรายการข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ที่นำมาใช้ในการดำเนินงานตัวชี้วัด

1.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด และความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์

ผลผลิต/ผลลัพธ์ระดับ C (Comparisons)

● **ข้อมูลเชิงปริมาณ**

ในปี พ.ศ. 2567 กรมอนามัย ได้พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลระบบประเมินรับรองสิ่งแวดล้อมไทย (HAS) เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมกำกับกำกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ได้ตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ (HAS) หมายถึง (1) สะอาด (Health) หมายถึง ส้วมจะต้องได้รับการดำเนินการให้ถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitation Conditions) เช่น ห้องส้วมและสุขภัณฑ์ทั้งหมดจะต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น มีวัสดุ อุปกรณ์ บริการ เช่น น้ำสะอาด สบู่ล้างมือ กระดาษชำระเพียงพอ การเก็บกัก หรือบำบัดสิ่งปฏิกูล ถูกต้องและมีสภาพแวดล้อมสวยงามซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งทางร่างกาย และจิตใจของผู้ใช้ส้วม (2) เพียงพอ (Accessibility) หมายถึง ต้องมีส้วมให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้ รวมถึงผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาส (3) ปลอดภัย (Safety) หมายถึง ผู้ใช้บริการจะต้องปลอดภัยขณะใช้ส้วม เช่น สถานที่ตั้งส้วมไม่เปลี่ยว แยกเพศชาย หญิง มีแสงสว่างพอเพียง เป็นต้น โดยสถานการณ์การใช้งานระบบประเมินสิ่งแวดล้อมไทย (HAS) ปี 2567 สรุปได้ ดังนี้

ประเภทสิ่งแวดล้อม

ประเภทสิ่งแวดล้อม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งท่องเที่ยว	140
สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	671
ร้านอาหาร	415
ตลาด	150
โรงเรียน	858
โรงพยาบาล	308
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	1,794
สถานีราชการ	1,007
สถานีขนส่งทางบก/อากาศ/ราง/น้ำ	211
สวนสาธารณะ	83
ศาสนสถาน	800
ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า/ดิสคานส์โตร์	89
สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะอื่นๆ (ส้วมริมทาง)	28
อื่นๆ	191
รวม	6,745

ที่มา: <https://publictoilet.anamai.moph.go.th/>

จำนวนส้วมสาธารณะที่ใช้งานระบบประเมินส้วมสาธารณะไทย จำแนกตามศูนย์อนามัย ที่ 1 – 12 และ สสม.

ศูนย์อนามัย	จำนวนส้วมสาธารณะ
	ที่มา: https://publictoilet.anamai.moph.go.th/
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่	309
ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก	645
ศูนย์อนามัยที่ 3 นครสวรรค์	353
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี	123
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี	843
ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี	907
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น	79
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี	450
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา	811
ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี	814
ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช	666
ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา	709
สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง	36
จำนวนส้วมสาธารณะ	6,745

ส้วมสาธารณะที่ใช้งานระบบประเมินรับรองส้วมสาธารณะไทย (HAS) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
(ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567)

ศูนย์อนามัย	ผลการดำเนินงาน				
	จำนวน จังหวัด ทั้งหมด	ส้วมสาธารณะที่ใช้งานระบบประเมินรับรองส้วมสาธารณะไทย (HAS)			
		ผ่านเกณฑ์ (แห่ง)	ร้อยละ	ไม่ผ่านเกณฑ์ (แห่ง)	ร้อยละ
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่	8	250	80.91	59	19.09
ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก	5	607	94.11	38	5.89
ศูนย์อนามัยที่ 3 นครสวรรค์	5	299	84.7	54	15.3
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี	8	114	92.68	9	7.32
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี	8	722	85.65	121	14.34

ศูนย์อนามัย	ผลการดำเนินงาน				
	จำนวนจังหวัดทั้งหมด	ส่วนสาธารณสุขที่ใช้งานระบบประเมินรับรองสาธารณสุขไทย (HAS)			
		ผ่านเกณฑ์ (แห่ง)	ร้อยละ	ไม่ผ่านเกณฑ์ (แห่ง)	ร้อยละ
ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี	8	788	86.88	119	13.12
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น	4	77	97.47	2	2.53
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี	7	417	92.67	33	7.33
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา	4	701	86.44	110	13.56
ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี	5	716	87.96	98	12.04
ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช	7	516	77.48	150	22.49
ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา	7	537	75.74	172	24.23
สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง	1	34	94.44	2	5.56
ภาพรวมประเทศ	77	5778	85.66	967	14.33

ที่มา: <https://publictoilet.anamai.moph.go.th/>

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การดำเนินการพัฒนาสาธารณสุขให้ได้ตามมาตรฐานสาธารณสุขระดับประเทศ (HAS) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ดำเนินการภายใต้ส่งเสริมการจัดการสุขและสิ่งปฏิกูลเพื่อการมีสุขภาวะที่ดีของประชาชน โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมรณรงค์การพัฒนาสาธารณสุขร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบสาธารณสุข ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสาธารณสุขให้ได้มาตรฐาน
2. จัดทำข้อมูลสถานการณ์สุขในแฟรมน้ำและข้อเสนอต่อการกำหนดมาตรการในการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อให้ได้ข้อมูลสถานการณ์การจัดการสุขและสิ่งปฏิกูลในสถานประกอบการแฟรมน้ำในปัจจุบัน และแนวทางการจัดการสุขและสิ่งปฏิกูลของหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง
3. จัดทำข้อมูล ออกแบบ และผลิตแบบจำลองรูปแบบสุขสำหรับพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดาร โดยการออกแบบสุขที่คำนึงถึงปัจจัยที่จำกัดของพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดาร มีอุปสรรคด้านการขนส่งและคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการมีและใช้สุขในพื้นที่
4. ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาสุขและการจัดการสิ่งปฏิกูลในพื้นที่

ผลผลิต/ผลลัพธ์ ระดับ T (Trends)

ผลการดำเนินการขับเคลื่อนสาธารณสุขให้ผ่านมาตรฐานสะอาด เพียงพอ และปลอดภัย (HAS) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีกลุ่มเป้าหมาย คือ สุขสาธารณสุข 12 ประเภท แหล่งท่องเที่ยว สถานบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง ร้านอาหาร ตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล(รวมถึง รพ.สต.) สถานที่ราชการ สถานีขนส่งทางบก/

อากาศ/ราง/น้ำ สวนสาธารณะ ศาสนสถาน ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า/ดิสเคาน์สโตร์ สวนสาธารณะในพื้นที่
สาธารณะอื่นๆ (สวนริมทาง) พบว่า สวนสาธารณะทั้ง 12 ประเภท ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสะอาด เพียงพอ
ปลอดภัย (HAS) 5,778 แห่ง (ทั้งหมดที่เข้าประเมิน 6,745 แห่ง) หรือร้อยละ 86 สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

ผลการดำเนินงานปัจจุบัน (ระดับ Le)

ผลการดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการสวนสาธารณะ

1. การขับเคลื่อนการจัดการสวนสาธารณะร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย

1.1 จัดกิจกรรมรณรงค์พัฒนาสวนสาธารณะร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อกระตุ้นและสร้างกระแสให้เกิดการพัฒนาสวนสาธารณะในโรงเรียนให้สะอาด ได้
มาตรฐาน และส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษามีพฤติกรรมการใช้ส้วมที่ถูกต้อง และเพื่อ
ขับเคลื่อนการพัฒนาสวนโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ความสะอาด เพียงพอ และปลอดภัย โดยบูรณาการกับ
โครงการสุขภาพดี มีความสุข ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเป็นการลดความเสี่ยงและ
การแพร่กระจายของเชื้อโรคจากการใช้ส้วมสาธารณะของนักเรียน

1.2 จัดกิจกรรมรณรงค์พัฒนาสวนสาธารณะเพื่อรองรับการเดินทางของประชาชนในเทศกาลวัน
สงกรานต์ โดยให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ดำเนินการพัฒนาสวนสาธารณะในพื้นที่ให้ได้ตามมาตรฐาน
สวนสาธารณะ (HAS) เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนสวนสาธารณะที่ได้มาตรฐาน HAS ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่ว
ประเทศไทย ทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในการใช้บริการสวนสาธารณะ ลดการเกิด สะสม
และแพร่กระจายของเชื้อโรคที่เกิดจากการใช้ส้วมที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

1.3 จัดกิจกรรมรณรงค์วันส้วมโลก ประจำปี พ.ศ. 2566 ในหัวข้อการรณรงค์ คือ “Accelerating
change” เนื่องจากทั่วโลกประสบวิกฤตด้านสุขภาพ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังล่าช้าและไม่ได้ปฏิบัติตาม
แนวทางอย่างเคร่งครัดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันเรื่อง
น้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้ สำหรับทุกคน ภายในปี พ.ศ. 2573

2. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการสวนและสิ่งปฏิกูล

2.1 จัดอบรมการใช้งานระบบกำกับติดตามการพัฒนาสวนสาธารณะเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ
ในการใช้งานระบบกำกับติดตามการพัฒนาสวนสาธารณะแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำการใช้งาน
ระบบกำกับติดตามการพัฒนาสวนสาธารณะแก่ผู้ประกอบการเจ้าของสวนสาธารณะในพื้นที่

2.2 จัดประชุมขับเคลื่อนยกระดับมาตรฐานการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในสถานบริการสาธารณสุข

Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.		
		2565	2566	2567
ร้อยละของสวนสาธารณะ ที่สะอาด เพียงพอ และปลอดภัย (HAS)	ร้อยละ	-	70.78	86.00

และชี้แจงกฎหมายใหม่ที่ออกตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564
และฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรมระบบบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (E-manifest) ให้กับเจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบของสถานบริการสาธารณสุข

2.3 สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์ คู่มือวิชาการ รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการสวนสาธารณะ

ความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์

มีความรู้ที่นำมาวิเคราะห์/ข้อมูลวิชาการ/ และอื่นๆ ที่จะช่วยสนับสนุนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. กฎกระทรวง สุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

หลักการเหตุผล : กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 ได้กำหนดสุขลักษณะของส้วม โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ที่ให้บริการส้วมสาธารณะต้องดำเนินการให้ส้วมสาธารณะถูกสุขลักษณะตามที่กฎกระทรวงนี้กำหนดตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ รวมถึงต้องจัดให้ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องในการกำจัดสิ่งปฏิกูลจากส้วมสาธารณะด้วย

กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าของหรือผู้ครอบครองส้วมสาธารณะ ประชาชน

2. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

พ.ศ. ๒๕๒๒

หลักการเหตุผล : กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้ห้องน้ำและห้องส้วมจะแยกจากกันหรือรวมอยู่ในห้องเดียวกันก็ได้ โดยมีลักษณะตามที่กฎกระทรวงนี้กำหนด และแบบและจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดแบบและจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าของหรือผู้ครอบครองส้วม ประชาชน

3. กฎกระทรวง กำหนดส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะในร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มและสถานบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ พ.ศ. ๒๕๕๕

หลักการเหตุผล : กฎกระทรวง กำหนดส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะในร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มและสถานบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มซึ่งจัดสถานที่ไว้สำหรับบริการลูกค้าได้ในขณะเดียวกันไม่ต่ำกว่ายี่สิบคน และเจ้าของสถานบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ ต้องจัดให้มีส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะซึ่งเปิดให้ประชาชนผู้ใช้บริการใช้ได้ตลอดระยะเวลาที่ให้บริการ และต้องจัดให้มีเครื่องสุขภัณฑ์ตามจำนวนอันสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้

กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าของหรือผู้ครอบครองส้วมสาธารณะ

4. คู่มือเกณฑ์มาตรฐานส้วมสาธารณะระดับประเทศ HAS

หลักการเหตุผล : เป็นการอธิบายรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานส้วมระดับประเทศ พร้อมทั้งคำชี้แจงการนำเกณฑ์มาตรฐานไปใช้ในการประเมินส้วมสาธารณะ

กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน เจ้าของหรือผู้ครอบครองส้วมสาธารณะ

5. คู่มือการจัดการส้วมสาธารณะ ลดความเสี่ยงสุขภาพ

หลักการเหตุผล : เป็นแนวทางในการจัดการส้วมสาธารณะสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบส้วมสาธารณะ พนักงานทำความสะอาดห้องส้วม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการทำความสะอาดห้องส้วมที่ถูกหลักสุขาภิบาล

กลุ่มเป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบส้วมสาธารณะ พนักงานทำความสะอาดห้องส้วม